

Motion till riksdagen

1986/87:N320

Olle Aulin (m)

Ett u-landsanpassat nyttoflygsystem

Det är inte ovanligt att i-länderna överför i-landsteknologier och system till utvecklingsländerna utan att ta tillräcklig hänsyn till olikheter i sociala, kulturella, tekniska och agrikulturella förhållanden.

Under mitten av 1970-talet utvecklades därför i Malmö av dåvarande MFI, i nära samråd med flygare med livslånga Afrikaerfarenheter, ett unikt, u-landsanpassat flygsystem. Endast första etappen av utvecklingen kunde emellertid genomföras och resulterade i den så bekanta svenska s. k. matbombningen i Etiopien. Den viktigaste och tyngre delen av systemet blev emellertid aldrig slutförd eftersom den av SAAB-SCANIA AB genomförda marknadsundersökningen, inte oväntat, visade att kundunderlaget i utvecklingsländerna var svagt och att behov förelåg av snabbare, komfortablare passagerarflygplan i stället för den ursprungliga, MULAN. Denna var ett kortstartande "bush-flygplan" för kombinerade frakt- och passagerartransporter.

Marknadsundersökningen resulterade i att MULAN gradvis omvandlades till en snabb och komfortabel commuter-airliner, som i dag blivit SAAB-FAIRCHILD 340. Eftersom detta är det största civila flygprojektet som skapats i Sverige har MULA-projektet sålunda redan gjort en viktig industriell insats. Den ursprungliga tankan har emellertid inte övergivits av de flygtekniker som ursprungligen skapade projektet. De har i stället gått den motsatta vägen och gradvis ytterligare förenklat grundflygplanet, den s. k. MULAN. Man har för detta ändamål t. o. m. utvecklat en helt ny kompositteknologi, som medger att man med mycket enkla medel bygger mycket lätta och stryktåliga flygplan. Kompositbyggsättet och en ny svensk höglyft-vingprofil gör att man både kan öka nyttolasten och nästan halvera start- och landningssträckan utan att öka bränsleförbrukningen.

Eftersom ungefär tre fjärdedelar av världens landyta saknar vad vi i västvärlden betraktar som vägar och cirka en fjärdedel av världens befolkning bor i sådana områden är behovet av icke vägberoende kommunikationssystem nästan omätligt. Behovet har ytterligare förstärkts genom energikrisen eftersom marktransporter i svårframkomlig terräng kräver mera bränsle än flygplan vid motsvarande last.

Det intressantaste med MULA-nyttflygsystemet är trots detta inte flygmaterielen utan de s. k. kringssystemen som medger att man gradvis kan bygga upp en hel "gräsrotsanpassad" infrastruktur med sjukvård, vattenförsörjning, jordbruk, utbildning, fältverkstäder etc. Detta kan ske genom att standardutrustning anpassas så att den kan flygas ut för direkta arbetsinsatser

som hjälp till självhjälp. Härigenom medges också att man bygger upp en lokal försörjning så att man kan byta eller sälja produkter till andra delar av det egna landet eller till i-länderna, så att MULA-insatsområdet successivt blir självförsörjande. "Kringssystemen" får sålunda på sikt en betydligt större omfattning än själva flyg- och transportsystemet.

Flygsystemet kan också användas för karteringsuppgifter.

Mot. 1986/87
N320

Flygtransporter ofta billigare än marktransporter

Vid transportkalkyler är det i västvärlden accepterat och fullt försvarbart att man inte belastar transporterna med några kostnader för anläggning och underhåll av vägar. Internationella transportkonsulter, som anlitas av utvecklingsländerna, räknar därför på samma sätt. Resultatet blir därför, vid en jämförelse mellan flyg- och landsvägstransportkostnader, att utvecklingsländerna får det intrycket att flyget, som man ju också trott från början, är så mycket dyrare att man inte ens betraktar detta som ett allvarligt alternativ.

I själva verket är förhållandena vanligen de rakt motsatta! Anläggning och underhåll av vägar, inte minst i tropikerna med deras ofta skyfallsliknande regn, är så kostsamt att den aktuella transportvolymen ytterst sällan är så stor att vägkostnaderna är ekonomiskt försvarbara. Det gäller naturligtvis särskilt i bergig eller annars svårframkomlig terräng. Ett enkelt, u-landsanpassat flygtransportsystem kan ofta anskaffas och drivas för en kostnad, som endast utgör några procent av bara anläggningskostnader för en någorlunda permanent väg! Detta borde beaktas vid biståndsprojekt men har hittills inte uppmärksammats.

Paketleveranser från Sverige

För att MULA-systemet skall fungera är det nödvändigt med kompletta "paketleveranser", som innehåller både mjuk- och hårdvara, dvs. utbildning, administration och materiel.

De svältkatastrofer, som på senare tid rapporterats från Afrika, särskilt från Etiopien, och svårigheter att nå fram med snabb hjälp, visar klart på behovet av ett nyttoflygsystem med anpassning till u-ländernas situation.

Det bör vara möjligt att i de förhandlingar som regelmässigt förs med skilda u-länder genom u-hjälpsanslaget offererar det här beskrivna nyttoflygsystemet för väglösa områden. Detta bör ges regeringen till känna.

Hemställen

Med anledning av ovanstående hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ett u-landsanpassat nyttoflygsystem för väglösa områden.

Stockholm den 15 januari 1987

Olle Aulin (m)